

การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู
ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพ
OUTCOME-BASED AND ACTIVE LEARNING MANAGERMENTS
FOR ENHANCING PRE-SERVICE TEACHERS' LEARNING ACHIEVEMENT
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION AND QUALITY ASSURANCE COURSE

Received: October 5, 2025

Revised: October 24, 2025

Accepted: November 1, 2025

สุทธิพงศ์ บุญผดุง¹Suttipong Boonphadung¹

Corresponding author, Email: suttipong.bo@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 86 และ (3) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ในรายวิชาและข้อเสนอแนะป้อนกลับเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ จำนวน 36 คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 15 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวม 60 ชั่วโมง มีค่าความสอดคล้องภายในขององค์ประกอบระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และการวัดผล ($IOC=.67-1.00$) (2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบเลือกตอบ 60 ข้อ และข้อสอบอัตนัย 1 ข้อ ($IOC=.67-1.00$, ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเลือกตอบ = .72, ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบเลือกตอบกับข้อสอบอัตนัย = .572) และ (3) แบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของรายวิชา จำนวน 15 ข้อ ($IOC=.67-1.00$, ค่าความเชื่อมั่น = .83) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า (1) นักศึกษาครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 78) (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 86 และ (3) นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ในรายวิชาในระดับมากที่สุด โดยมีข้อเสนอแนะป้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของกลุ่มเล็กและอย่างมีความหมายต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน,
การบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา¹ Asst. Prof., Dr., Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University

Abstract

This research aimed to: (1) examine the learning achievement of pre-service teachers through the integration of outcome-based learning and active learning approaches; (2) compare their achievement against the benchmark of 86%; and (3) investigate students' opinions on learning in the course, along with their feedback for improving instructional management in the course Educational Administration and Educational Quality Assurance. The sample consisted of 36 second-year students majoring in Early Childhood Education, selected through cluster sampling. The research instruments included: (1) 15 instructional plans (4 hours each; total 60 hours). The content validity of the alignment among objectives, content, learning activities, and assessment methods showed an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from .67 to 1.00; (2) a learning achievement test comprising 60 multiple-choice items and one subjective item (item-level IOC = .67–1.00). The multiple-choice test demonstrated a reliability coefficient of .72, indicating a satisfactory level of internal consistency. Additionally, the correlation between the multiple-choice and subjective test scores was .572, reflecting a moderate relationship between the two assessment formats; and (3) a 15-item questionnaire was used to assess the instructional quality of the course (IOC = .67–1.00; reliability coefficient = .83). Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test. The findings revealed that: (1) students' learning achievement was at a very good level (78%); (2) the learning achievement of students was below the established criterion of 86%; and (3) students reported high satisfaction with the course. Their feedback identified four priority areas for instructional improvement, including content, learning process, use of technology and instructional media, and development of higher-order thinking skills — all aimed at promoting deep and meaningful learning.

Keywords: Active learning management, Outcome based teaching, Learning achievement, Educational administration and quality assurance course

บทนำ

ยุคปฏิรูปอุตสาหกรรม 4.0 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและเน้นถึงความต้องการคุณภาพของบุคคลของแต่ละสถานประกอบการ ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องเร่งรัดการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพื่อผลิตกำลังคนให้มีสมรรถนะตามความต้องการของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลก (Teo et al., 2021) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อววน.) พ.ศ. 2563-2570 ที่ได้กำหนดแพลตฟอร์มด้านการพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้เพื่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไปสู่การเป็นประเทศรายได้สูง ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของบัณฑิตที่ต้องได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้และทักษะเพื่ออนาคต ที่สำคัญยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีในการเตรียมคนไทยแห่งศตวรรษที่ 21 ที่รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมพลิกโฉมแบบฉับพลัน (Disruptive society) และการพัฒนาผลิตภาพ (Productivity) ของประเทศ ตลอดจนการกำหนดนโยบายและมูลนิธิศทางของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่จะขับเคลื่อนไปสู่วิสัยทัศน์ ผู้นำการสร้างมืออาชีพเพื่อพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน โดยมีพันธกิจที่สำคัญประการหนึ่งคือ ผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเป็นมืออาชีพมีคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาตระหนักถึง

การผลิตบัณฑิตครูที่มีคุณภาพระดับแนวหน้า เป็นผู้สร้างสรรค์งานวิจัย สร้างนวัตกรรมและองค์ความรู้ เพื่อให้เกิดผลผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของสังคมและประเทศชาติ ที่ต้องการบัณฑิตครูคุณภาพ รักการเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีทักษะเพื่ออนาคต ซึ่งได้แก่ ทักษะการสร้างสรรค์ ทักษะทางด้านวิชาการและวิชาชีพครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มขีดความสามารถของนักศึกษาครูด้วยการจัดการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานหรือปัญหาเป็นฐาน (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2567) ซึ่งเป็นการสร้างครูยุคใหม่ที่สามารถออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้สะท้อนได้ว่าการพัฒนานักศึกษาครูให้มีศักยภาพทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้บัณฑิตครูที่มีคุณภาพ ตลอดจนการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) โดยคณะครุศาสตร์จำเป็นต้องใช้กระบวนการวิจัยในการศึกษาและค้นหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เกิดศักยภาพสู่การเป็นครูแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสมและตรงตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

การเป็นครูแห่งศตวรรษที่ 21 หรือครูยุคใหม่จำเป็นต้องปรับและพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ (พระครูสุตวรธรรมกิจและพระมหาพงศ์ทราทิพย์ สุธีโร, 2563) มีการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม ด้านการนำและการจัดการ ด้านปฏิภาณไหวพริบ ด้านทักษะในการทำงาน ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสติปัญญาและด้านคุณธรรมจริยธรรม (บรรจบ บุญจันทร์ และ จตุรงค์ ธนะสีลังกูร, 2561) โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ความรู้ที่แสดงถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะและการปฏิบัติเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงอันพึงประสงค์ให้กับสถานศึกษา/โรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ที่เป็นครูในอนาคตที่ต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับยอดเยี่ยมเพื่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการกับเพื่อนร่วมงาน และการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กอปรกับในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 คณะครุศาสตร์ได้เปิดการลงทะเบียนรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพ และมีนโยบายในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ให้กับนักศึกษา โดยองค์ประกอบสำคัญที่จำเป็นต้องพิจารณาได้แก่ ผลการเรียนรู้ และวัตถุประสงค์เฉพาะผลการเรียนรู้ วิธีการวัดประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และศาสตร์การสอน กิจกรรมการเรียนรู้

จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ชัดว่าการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมและพัฒนาให้กับนักศึกษาครูก่อนออกไปสู่การฝึกปฏิบัติทางวิชาชีพในสถานศึกษา ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ได้ข้อมูลว่าการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่มีการกำหนดความชัดเจนของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุผลนั้น ๆ (Biggs & Tang, 2011) และถ้าได้นำมาใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ซึ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ย่อมมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้มากกว่าการเรียนรู้แบบอื่น ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการที่นักศึกษาจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและมีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง โดยใช้กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในตนเองผ่านการปฏิบัติและการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับสุริยา วิทยาประดิษฐ์ (2561) ที่สรุปว่าการพัฒนาผู้เรียนตามการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดคุณลักษณะที่สังคมต้องการ นอกจากนี้ การเรียนรู้เชิงรุกยังเป็นแนวทางที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียน ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้เชิงรุกสามารถที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้และรับผิดชอบ

ร่วมกันในการปฏิบัติงาน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ในขณะเดียวกันผู้สอนจะมีบทบาทเป็นเสมือนผู้อำนวยการเรียนรู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง (พรทิพย์ วงศ์ไพบูลย์, 2560) ที่สำคัญการเรียนรู้เชิงรุกยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าเนื้อหาวิชาที่เรียน สามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเองด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่มีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ เป็นผู้กระตุ้นผู้เรียนอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยกระบวนการคิดขั้นสูง ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้และนำไปใช้ในการสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สถาพร พงษ์พิบูล, 2555; วารินทร์พร ฟินเฟื่องฟู, 2563) นอกจากนี้ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกยังเน้นถึงการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้สอนหรือเพื่อน การให้คำแนะนำ หรือการสนับสนุนที่ท้าทายผู้เรียน โดยอยู่บนพื้นฐานความสามารถปัจจุบันของผู้เรียน และผ่านการให้ผลป้อนกลับที่เข้มข้นแก่ผู้เรียนโดยใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (รัศมี ศรีนนท์ และคณะ, 2561) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด เพราะทำให้ผู้เรียนสามารถรักษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้อยู่ได้คงทนมากกว่าการเรียนรู้แบบดั้งเดิม (ไพศาล บรรจสุวรรณ์, 2561 อ้างถึงใน อรรพรรณ วรรณฤทัย และคณะ, 2565)

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์จำเป็นต้องมีความชัดเจนว่าจะวัดประเมินผลลัพธ์จากการเรียนรู้ได้อย่างไร ประเด็นดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับกระบวนการพัฒนาทางสติปัญญาของบลูม ซึ่งได้รับการยอมรับในวงกว้างของวงการการศึกษาว่ามีการจัดระบบการจำแนกผลลัพธ์การเรียนรู้และการประเมินผลที่ชัดเจน (Adams, 2015) มีโครงสร้างที่เป็นลำดับขั้นที่แน่นอน ที่สำคัญได้มีการปรับปรุงโครงสร้างจากเดิมโดย Anderson & Krathwohl (2001) จัดระบบที่ชัดเจนของมิติความรู้เป็น 4 มิติ ประกอบด้วยความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง ความรู้ที่เป็นความคิดรวบยอด ความรู้ที่เป็นกระบวนการ และความรู้ที่เป็นอภิปัญญา ในขณะที่กระบวนการพัฒนาทางสติปัญญาแบ่งเป็น 6 ชั้น ได้แก่ ระดับจำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ ประเมินค่า และสร้างสรรค์ เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้กับระบบการศึกษาในปัจจุบัน (เช่น การนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร การฝึกอบรมครู การสร้างแบบทดสอบ และการวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Adams, 2015; Krathwohl, 2009) ซึ่งแสดงให้เห็นมีความเป็นไปได้อย่างมากที่จะนำแนวคิดกระบวนการพัฒนาสติปัญญาของบลูม 6 ชั้นไปใช้ในการวัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

จากเหตุและผลข้างต้น จึงนำไปสู่คำถามวิจัยที่ว่าถ้าได้มีการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์รวมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการแสดงความรู้และความคิดเห็นกับผู้สอน พร้อมทั้งมีการศึกษาจากเอกสารด้วยตนเองเพื่อเติมเต็มความรู้และความเข้าใจ (Understanding) นำความรู้ที่ไปลงมือทำ ปฏิบัติฝึกฝน (Application) วิเคราะห์ (Analysis) และประเมินความเหมาะสมของความรู้ ตลอดจนสร้างสรรค์หรือสังเคราะห์ (Synthesis) ความรู้นั้นจนได้เป็นองค์ความรู้ที่ตกผลึกเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการเรียนรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาได้มากน้อยเพียงใด ที่สำคัญการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวจะพัฒนาให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดีเยี่ยม หรือตั้งแต่ร้อยละ 86 ขึ้นไปหรือไม่ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่กลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์คาดหวังและพึงประสงค์ให้เกิดกับนักศึกษาครู ดังนั้นเพื่อหาคำตอบอย่างเป็นรูปธรรมจากคำถามวิจัยข้างต้น จึงนำไปสู่การศึกษาและวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์รวมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างหรือผลิตบัณฑิตครูมืออาชีพในยุคศตวรรษที่ 21 ตามความต้องการของสถานศึกษา สังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กับเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 86)
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ในรายวิชาและข้อเสนอแนะย้อนกลับเพื่อปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

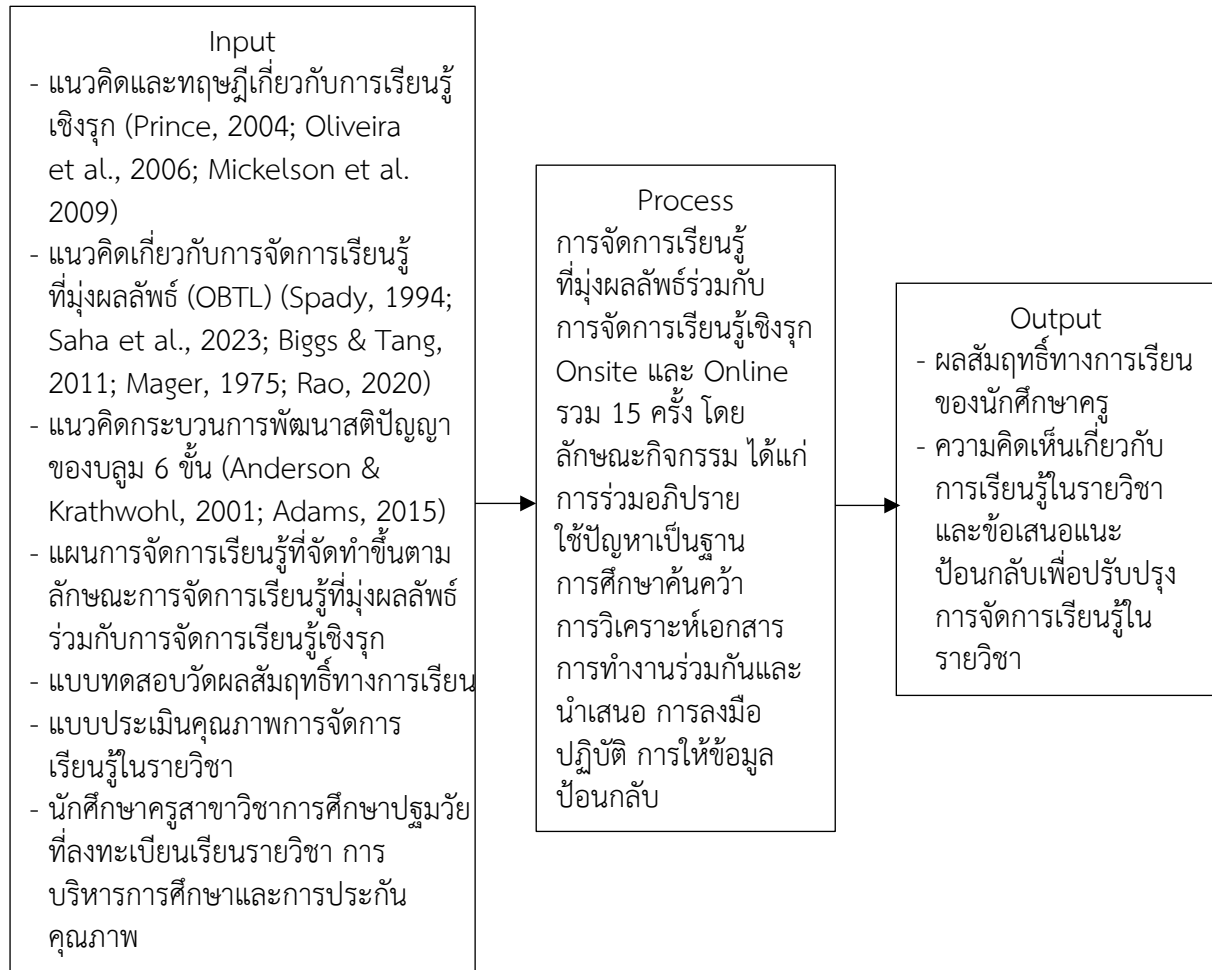
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สูงกว่าเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 86) โดยที่เกณฑ์ดังกล่าวคือเกณฑ์ในการ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ ของกลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ที่มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้อยู่ในระดับดีเยี่ยม

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-based teaching and learning: OBTL) และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) พบว่า ทั้งสองแนวคิดมีความสอดคล้องกัน อย่างมีนัยสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีจุดร่วมสำคัญคือการออกแบบ การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ที่สามารถวัดได้ และการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ในกระบวนการเรียนรู้ แนวคิด OBTL มีรากฐานจาก Outcome-based education (OBE) ที่ Spady (1994) เสนอไว้ โดยเน้นให้การศึกษามุ่งสู่ผลลัพธ์ปลายทางของผู้เรียน ซึ่งหมายถึงความสามารถที่สามารถแสดงออก ได้จริง หลังจบกระบวนการเรียนรู้ การออกแบบหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลจึงต้อง สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและยั่งยืน ทั้งนี้แนวคิดดังกล่าวได้รับการต่อยอด โดย Biggs & Tang (2011) ผ่านกรอบแนวคิด Constructive alignment ซึ่งถือเป็นหัวใจของ OBTL โดยเน้น การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างชัดเจน (Intended learning outcomes: ILOs) แล้วออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้และการประเมินผลให้สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ Saha et al. (2023) ได้พัฒนาเครื่องมือ ที่สามารถสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้แบบ OBTL ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการปรับปรุงการสอน อย่างต่อเนื่อง โดยอิงจากผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจนสามารถ ดำเนินการได้ตามกรอบ ABCD (Audience, Behavior, Condition, Degree) ตามแนวคิดของ Mager (1975) ซึ่งเน้นการเขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม หรืออาจใช้กรอบองค์ประกอบ Action, Content, Condition, Criteria ตามแนวทางของ Bloom ที่ Rao (2020) ได้ประยุกต์ใช้ในการ ออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ที่แท้จริง

ขณะที่การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์ และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Prince, 2004) สอดคล้องกับ Oliveira et al. (2006) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้เรียนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง และ Mickelson et al. (2009) ที่เสนอ ผลกระทบว่าการเรียนรู้เชิงรุกทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ในบริบทจริง ซึ่งการบูรณาการ OBTL กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงสามารถกำหนดเป็นตัวแปรจัดการกระทำที่มีอิทธิพล ต่อตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูที่สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่ง Adams (2015) เสนอว่าการจัดการเรียนรู้ควรออกแบบกิจกรรมให้ครอบคลุมทุกระดับของ Bloom เพื่อส่งเสริมการคิด ขั้นสูงและการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แท้จริงใน OBTL ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการอภิปราย การศึกษาค้นคว้า การลงมือปฏิบัติ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์องค์ความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้บรรลุเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม (ตั้งแต่ร้อยละ 86 ขึ้นไป) ตามความคาดหวังของคณะครุศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยในรูปแบบ IPO model (Input–Process–Output) ดังภาพที่ 1 ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อศึกษาผลของการจัดการกระทำด้วยวิธีการสอน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพ ว่ามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการวิจัยนี้จะพิจารณาระดับความสามารถของนักศึกษาครูในการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพ ประกอบด้วย (1) วิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักการพื้นฐานทางการบริหารการศึกษา และระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างถูกต้อง และ (2) มีส่วนร่วมปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาและนำผลการประเมินคุณภาพมาใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาได้ โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการระหว่างแนวคิดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์และ

การเรียนรู้เชิงรุก ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพ EDI2104 จำนวน 2 กลุ่มเรียน มีจำนวนนักศึกษาครูทั้งหมด 69 คน (ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2568) โดยลักษณะของนักศึกษาครูระหว่างกลุ่มเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้ เป็นการจัดกลุ่มเรียนแบบความสามารถซึ่งมีความรู้และความสามารถในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพ EDI2104 จำนวน 1 กลุ่มเรียนได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม มีจำนวนนักศึกษาครูทั้งสิ้น 36 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ที่จัดทำขึ้นตามลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพ จำนวน 15 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 60 ชั่วโมง ซึ่งลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้จะเชื่อมโยงระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ โดยเริ่มจากการกำหนดความชัดเจนของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการให้นักศึกษาบรรลุผล และในขณะเดียวกันก็จะเน้นความรู้ที่เกิดจากกระบวนการแสวงหาความรู้ใหม่ (Investigating knowledge) โดยใช้การเรียนรู้เชิงรุกที่ผ่านการร่วมมือกันเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวนักศึกษา ที่สำคัญลักษณะการเรียนรู้ยังเน้นการอภิปราย และแสดงความคิดเห็นกับผู้สอน พร้อมทั้งมีการศึกษาจากเอกสารด้วยตนเองเพื่อเพิ่มเติมความรู้ และความเข้าใจ นำความรู้ที่ไปลงมือทำ ปฏิบัติฝึกฝน วิเคราะห์ ประเมินค่าและสร้างสรรค์ความรู้ ซึ่งจะทำให้ได้ความรู้ที่ผ่านกระบวนการคิด การกลั่นกรอง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยนี้ได้พิจารณา ค่าความสอดคล้องภายในขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในแผน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และการวัดผล เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นระบบของแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นมีความสอดคล้องภายในจากการพิจารณาค่า IOC ซึ่งพบว่ามีค่าระหว่าง 0.67-1.00 สามารถอนุมานได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

2.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นแบบทดสอบเลือกตอบ 60 ข้อ และข้อสอบอัตนัย 1 ข้อ โดยข้อสอบจำนวน 61 ข้อข้างต้น มีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และเมื่อนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน พบว่าแบบทดสอบเลือกตอบมีค่าความยากง่ายรายข้อระหว่าง 0.20-0.73 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.27-0.67 ในขณะที่ค่าความยากง่ายของข้อสอบอัตนัยมีค่า 0.55 และมีค่าอำนาจจำแนก 0.59 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคุณภาพดี เหมาะสำหรับการประเมินผล ทั้งนี้แบบทดสอบเลือกตอบมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (r) ระหว่างคะแนนแบบทดสอบเลือกตอบและคะแนนข้อสอบอัตนัยพบว่ามีค่า $r = 0.572$ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงถึงแนวโน้มความสอดคล้องกันในระดับพอใช้ได้ ดังนั้นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการวิจัยนี้จึงมีความตรงเชิงเนื้อหา ความยากง่ายอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่นและสหสัมพันธ์ที่เหมาะสมและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

2.3 แบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 15 ข้อ แบ่งเป็น ด้านการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 10 ข้อ และ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 5 ข้อ ลักษณะของแบบประเมินฯ เป็นแบบ

มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert scale) ได้แก่ 1=น้อยที่สุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด ได้วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามรายข้อด้วยการหาค่า IOC ซึ่งมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ($IOC \geq 0.50$) และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาจำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าค่าเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ดังนั้นแบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของรายวิชาในการวิจัยนี้จึงมีความตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นที่เหมาะสมและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาการบริหารการศึกษและการประกันคุณภาพจำนวน 15 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวม 60 ชั่วโมง ให้กับนักศึกษาครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ในสัปดาห์ที่ 1-15 บันทึกผลคะแนนในภาพย่อยของนักศึกษาครู เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลคะแนนตามลำดับ

3.3 ผู้วิจัยประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูในการเรียนรายวิชาการบริหารการศึกษและการประกันคุณภาพ

3.4 นักศึกษาประเมินผลคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของรายวิชาการบริหารการศึกษและการประกันคุณภาพการศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้คำร้อยละ และการแปลความหมาย ดังกำหนดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู

ร้อยละของคะแนน	ระดับ	ความหมาย
86.00 – 100.00	A	ดียอดเยี่ยม
82.00 – 85.00	A-	ดีเยี่ยม
78.00 – 81.00	B+	ดีมาก
74.00 – 77.00	B	ดี
70.00 – 73.00	B-	ค่อนข้างดี
66.00 – 69.00	C+	ใกล้ค่อนข้างดี
62.00 – 65.00	C	ปานกลาง
58.00 – 61.00	C-	ใกล้ปานกลาง
54.00 – 57.00	D+	อ่อน
50.00 – 53.00	D	ค่อนข้างอ่อน
46.00 – 49.00	D-	อ่อนมาก
0.00 – 45.00	F	ไม่ผ่าน

ที่มา: ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2568)

4.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 86) โดยใช้การทดสอบค่าที่

4.3 การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ในรายวิชาและข้อเสนอแนะย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังกล่าวที่กำหนดไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินความหมายของค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้จัดรายละเอียดในการนำเสนอผลตามวัตถุประสงค์ ตามลำดับดังนี้

1. ผลการศึกษาลักษณะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ตารางที่ 3 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมของนักศึกษาเมื่อจำแนกเป็นช่วงคะแนนสอบจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ระดับ	ความหมาย	จำนวนนักศึกษา	ร้อยละ
86.00 – 87.50	A	ดียอดเยี่ยม	4	11.11
82.00 – 83.00	A-	ดีเยี่ยม	8	22.22
78.00 – 79.50	B+	ดีมาก	8	22.22
74.00 – 75.50	B	ดี	12	33.34
70.00 – 71.50	B-	ค่อนข้างดี	4	11.11
ภาพรวม			36	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเมื่อจำแนกเป็นช่วงคะแนนสอบจากน้อยที่สุดไปหามากที่สุดจะอยู่ตั้งแต่ 70.00 คะแนน จนถึง 87.50 คะแนน โดยนักศึกษาส่วนใหญ่จะได้คะแนนระดับดีจนถึงดีเยี่ยม ถึง 28 คน ประกอบด้วยคะแนนระดับดี (B) จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 33.34 รองลงมาได้ 2 อันดับ ได้แก่ระดับดีมาก (B+) และระดับดีเยี่ยม (A-) ที่มีจำนวนนักศึกษาเท่ากันคือ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 เช่นเดียวกัน มีนักศึกษาเพียง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 ที่ได้รับระดับดียอดเยี่ยม (A)

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กับเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 86)

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 86) ได้ดำเนินการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ซึ่งผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมของนักศึกษา กับเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 86)

รายการตัวแปรที่ศึกษา	คะแนน เกณฑ์	ค่าเฉลี่ย	Mean Difference	t	df	p- value
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา	86.00	78.00	-8.00	-10.02*	35	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่าผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูโดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกต่ำกว่าเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม และไม่ปฏิบัติตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สูงกว่าเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 86)” ($t=-10.02, p\text{-value}<.000$)

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ในรายวิชาและข้อเสนอแนะย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ในรายวิชาและข้อเสนอแนะย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้มีการนำเสนอประเด็นสำคัญประกอบการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ในรายวิชาและข้อเสนอแนะย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อ	คำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	การจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.77	.19	มากที่สุด
1	ผู้สอนมีการเข้าสอนและเลิกสอนตรงเวลา	4.78	.14	มากที่สุด
2	ผู้สอนมีการแจกแนวการสอน ชี้แจงจุดมุ่งหมายและประสงค์ ขอบเขตเนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนรู้	4.72	.18	มากที่สุด
3	ผู้สอนใช้เอกสารประกอบการสอน ตำรา ที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.74	.16	มากที่สุด
4	ผู้สอนมีการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม หรือแสดงความคิดเห็นในการเรียน การสอน	4.74	.20	มากที่สุด
5	ผู้สอนมีความรู้ลึกซึ้ง อธิบายได้ชัดเจน และมีการสอนที่ครอบคลุม	4.74	.19	มากที่สุด
6	ผู้สอนมีกระบวนการสอนที่เป็นขั้นตอนและเข้าใจง่าย	4.72	.18	มากที่สุด
7	ผู้สอนมีการแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ด้วยตนเอง	4.78	.16	มากที่สุด
8	ผู้สอนใช้สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้นักศึกษาเกิด ความสนใจและอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น เช่น อุปกรณ์ ตัวอย่างของ จริง หนังสือ ตำรา เว็บไซต์	4.77	.21	มากที่สุด
9	ผู้สอนมีการประเมินความเข้าใจของผู้เรียนระหว่าง การเรียนการสอน และมีการชี้แจงข้อบกพร่องให้ผู้เรียนได้แก้ไข	4.77	.20	มากที่สุด
10	ผู้สอนมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่เหมาะสมและยุติธรรม	4.78	.18	มากที่สุด

ข้อ	คำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.75	.17	มากที่สุด
11	การจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นและหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	4.72	.19	มากที่สุด
12	ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินอย่างสร้างสรรค์	4.75	.21	มากที่สุด
13	ให้ผู้เรียนสามารถเลือกทำโครงการ/ชิ้นงาน ตามความสนใจในขอบเขตเนื้อหาวิชา รวมทั้งฝึกปฏิบัตินำไปใช้ในสภาพจริง	4.74	.18	มากที่สุด
14	มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน หรือระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เช่น อภิปราย จัดกิจกรรมกลุ่ม	4.81	.19	มากที่สุด
15	มีการกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อ เช่น ใช้เครื่องมือ/เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสืบค้นข้อมูล เรียนรู้รายวิชาผ่านระบบ E-learning	4.75	.17	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.76	.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$, $S.D.=.20$) ประกอบด้วย (1) ด้านการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.77$, $S.D.=.19$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การที่ผู้สอนมีการเข้าสอนและเลิกสอนตรงเวลา ($\bar{X}=4.78$, $S.D.=.14$) การแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}=4.78$, $S.D.=.16$) การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่เหมาะสมและยุติธรรม ($\bar{X}=4.78$, $S.D.=.18$) การประเมินความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอน และมีการชี้แจงข้อบกพร่องให้ผู้เรียนได้แก้ไข ($\bar{X}=4.77$, $S.D.=.20$) และการที่ใช้สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้นักศึกษาเกิดความสนใจและอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น เช่น อุปกรณ์ ตัวอย่างของจริง หนังสือ ตำรา เว็บไซต์ ($\bar{X}=4.77$, $S.D.=.21$) ซึ่งสิ่งเหล่านี้จัดเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้ของรายวิชาฯ บรรลุเป้าหมายของการเรียน (2) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ($\bar{X}=4.75$, $S.D.=.17$) โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน หรือระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เช่น อภิปราย จัดกิจกรรมกลุ่ม ($\bar{X}=4.81$, $S.D.=.19$) การกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อ เช่น ใช้เครื่องมือ/เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสืบค้นข้อมูล เรียนรู้รายวิชาผ่านระบบ E-learning ($\bar{X}=4.75$, $S.D.=.17$) และการที่ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.75$, $S.D.=.21$) ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้ขับเคลื่อนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงและอย่างลุ่มลึก สามารถคิดไตร่ตรองในประเด็นต่าง ๆ ตลอดจนการสืบค้นโดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ในการจัดการเรียนการสอนของรายวิชานี้ ได้มีการบันทึกผลคะแนนการปฏิบัติงานของนักศึกษาในรายวิชาจำนวน 4 ครั้ง ๆ ละ 15 คะแนน พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติงานของนักศึกษาในแต่ละงานอยู่ระหว่าง 14.51 – 14.96 คะแนน โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.18 – 0.51 คะแนน พร้อมทั้งได้มีการสอบถาม สนทนากับนักศึกษาในแต่ละสัปดาห์เพื่อรวบรวมข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการ โดยข้อมูลจากการสอบถามจะเน้นถึงการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ลักษณะของกิจกรรม ความพึงพอใจและความคิดเห็นต่อการเรียน ซึ่งพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ชอบกิจกรรมการเรียน เพราะมีการทบทวนและรับทราบเป้าหมายว่าจะต้องรู้อะไรและทำอะไรได้ ทำให้สามารถประเมินตนเองได้อย่างต้อง

พัฒนาตนเองให้บรรลุมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่ผู้สอนกำหนด อย่างไรก็ตาม นักศึกษาได้มีข้อเสนอแนะป้อนกลับเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาว่าเนื้อหาการเรียนมีความยากต่อการทำความเข้าใจเพราะเน้นกฎ ระเบียบและข้อบังคับ ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการจดจำ และแม้ว่าจะมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มาเสริมในกิจกรรมการเรียนแต่เมื่อพบสถานการณ์จริงอาจวิเคราะห์หรือตอบคำถามไม่ได้ เพราะต้องเข้าใจขอบข่ายของงานในแต่ละฝ่ายในระบบการบริหารงานการศึกษา และขั้นตอนการตรวจประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกที่มีเกณฑ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย

จากรายละเอียดข้างต้น พอสรุปข้อเสนอแนะป้อนกลับเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานี้ ดังนี้ (1) ด้านเนื้อหา ควรมีการปรับปรุงการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับให้เข้าใจง่ายขึ้น โดยใช้เทคนิคการสรุปความ ยกตัวอย่างสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมจำลองการปฏิบัติงานเพื่อช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการจดจำและส่งเสริมการวิเคราะห์เชิงระบบให้กับผู้เรียน (2) ด้านกระบวนการเรียนรู้ เน้นการส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีเป้าหมายชัดเจน โดยใช้แนวทาง OBE ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสำคัญ พร้อมจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้ เช่น แบบประเมินตนเอง รายสัปดาห์ หรือการสะท้อนความคิดหลังเรียน (3) ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ ควรมีการพัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานจริง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การจำลองสถานการณ์ หรือ E-learning ที่มีเนื้อหาทยอยเป็นตอน ๆ พร้อมแบบฝึกหัดทบทวนและเปิดโอกาสในการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน และ (4) ด้านการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง เน้นการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน เช่น การวิเคราะห์กรณีศึกษา การอภิปรายเชิงนโยบาย หรือการออกแบบระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อฝึกซ้อมและเกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปผลการวิจัย

1. จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางที่เน้นผลลัพธ์ร่วมกับกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา เมื่อจำแนกเป็นช่วงคะแนนสอบจากน้อยที่สุดไปมากที่สุดอยู่ระหว่าง 70.00 ถึง 87.50 คะแนน โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีถึงดีเยี่ยม จำนวนทั้งสิ้น 28 คน แบ่งเป็นระดับดี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 33.34 รองลงมาเป็นระดับดีมากและระดับดีเยี่ยม ซึ่งมีจำนวนนักศึกษาเท่ากัน คือระดับละ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ตามลำดับ และมีนักศึกษาเพียง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10 ที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยม

2. จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางที่เน้นผลลัพธ์ร่วมกับกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก พบว่านักศึกษาครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 78.00 คะแนน (B+) สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในระดับที่น่าพึงพอใจในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับดีเยี่ยมที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 86 ยังคงต่ำกว่าเกณฑ์ดังกล่าว จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. จากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่าโดยภาพรวม นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรมอย่างตรงเวลา ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีการประเมินความเข้าใจของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางก็ได้รับการตอบรับในระดับสูง โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ สะท้อนถึงความเข้าใจและความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ได้เหมาะสม อีกทั้งจากการสอบถามและสนทนาวางอย่างไม่เป็นทางการ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ชื่นชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน ซึ่งช่วยให้สามารถประเมินตนเองและพัฒนาตนเอง

ให้บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนด อย่างไรก็ตาม นักศึกษาได้เสนอแนะว่าควรปรับปรุงเนื้อหาบางส่วนที่มีความซับซ้อน โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ซึ่งอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการจดจำและส่งผลกระทบต่อความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์จริงได้อย่างชัดเจน

จากผลการวิจัยดังกล่าว จึงสามารถสรุปข้อเสนอแนะป้อนกลับเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานี้ได้ 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านเนื้อหา ควรปรับปรุงการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับให้เข้าใจง่ายขึ้น โดยใช้เทคนิคการสรุปความ ยกตัวอย่างสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมจำลองการปฏิบัติงาน (2) ด้านกระบวนการเรียนรู้ ควรส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีเป้าหมายชัดเจนตามแนวทาง OBE พร้อมกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้ (3) ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ ควรพัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานจริง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น E-learning และการจำลองสถานการณ์ พร้อมแบบฝึกหัดและการอภิปรายในชั้นเรียน และ (4) ด้านการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ควรออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน เช่น การวิเคราะห์กรณีศึกษา การอภิปรายเชิงนโยบาย หรือการออกแบบระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสะท้อนว่า การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกส่งผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาครู โดยคะแนนเฉลี่ยที่อยู่ในระดับดีมาก (78.00 คะแนน) แสดงถึงการบรรลุผลตามเป้าหมายการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่ง (ระดับ B+) แม้ว่าจะไม่บรรลุระดับดีเยี่ยมก็ตาม (ตั้งแต่ 86 คะแนนขึ้นไปหรือระดับ A) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการเรียนรู้เชิงรุกสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนสำคัญในการสร้างความสนใจของผู้เรียน ที่สำคัญยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติมากขึ้นและสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสะท้อนได้ว่าการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก ผู้สอนจำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน รวมถึงการให้ผู้เรียนมีบทบาทของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากการลงมือทำ การอภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้และการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบอันจะนำไปสู่การคิดขั้นสูงในลำดับต่อไป สอดคล้องกับ Biggs and Tang (2011) ที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ (OBE) โดยเน้นการออกแบบการเรียนรู้ตามผลลัพธ์ที่คาดหวัง และ Prince (2004) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้เชิงรุกช่วยเพิ่มการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและความสามารถในการคิดขั้นสูง นอกจากนี้ผลคะแนนที่ดีมากอาจเป็นผลโดยตรงจากการกระตุ้นให้เกิดการคิดเชิงวิพากษ์และการเรียนรู้แบบลงมือทำ ดังนั้น การบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งผลลัพธ์และเชิงรุกจึงควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในสาขาวิชาชีพครูซึ่งต้องการการเรียนรู้เชิงลึกและสามารถถ่ายทอดสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 86) ซึ่งอาจเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ความซับซ้อนของเนื้อหาอาจไม่สอดคล้องกับระยะเวลาที่จัดไว้ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถประมวลผลหรือฝึกฝนทักษะได้อย่างเต็มที่ รูปแบบการประเมินอาจยังไม่ตอบสนองต่อศักยภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง อีกทั้งความแตกต่างของรูปแบบการสอบ เช่น การเน้นการวิเคราะห์มากกว่าความรู้พื้นฐาน อาจส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ Arjomandi et al. (2023) ที่ระบุว่า การเรียนรู้เชิงรุกไม่จำเป็นต้องส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นเสมอไป และ Davison and Dustova (2017) ที่ชี้ว่ารูปแบบข้อสอบมีผลต่อการวัดผลสัมฤทธิ์ เช่น คะแนนจากข้อสอบแบบเลือกตอบไม่สามารถทำนายคะแนนจากการสอบปฏิบัติได้อย่างแม่นยำ

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ส่งผลให้ผลลัพธ์ไม่บรรลุเกณฑ์ที่คาดหวัง อาจเกิดจากหลายสาเหตุ ได้แก่ ความเข้าใจและทักษะของผู้สอนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่เชื่อมโยงกับองค์ประกอบความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ (K-S-A) ได้อย่างแท้จริง กล่าวคือ หากผู้สอนไม่สามารถแปลงเป้าหมายการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งได้ ก็อาจทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ ความพร้อมและแรงจูงใจของผู้เรียนยังเป็นปัจจัยสำคัญ โดยเฉพาะในบริบทที่ผู้เรียนคุ้นชินกับการเรียนรู้แบบบรรยายหรือการรับสารเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงรุก ทั้งนี้ El-Zahaer et al. (2025) พบว่าอุปสรรคสำคัญในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกคือความไม่พร้อมของผู้สอน และการต้านทานจากผู้เรียนที่ไม่คุ้นเคยกับรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม อีกทั้งการประเมินผลที่ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ก็อาจเป็นข้อจำกัด แม้จะมีการใช้เครื่องมือวัดผล เช่น ข้อสอบหรือแบบประเมิน แต่หากเครื่องมือเหล่านั้นไม่สามารถสะท้อนผลลัพธ์ตาม K-S-A ได้อย่างแท้จริง ก็อาจทำให้ผลการประเมินไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ Alsubaii (2021) ที่ชี้ว่าการประเมินผลรูปแบบเดิมอาจไม่สามารถสะท้อนศักยภาพของผู้เรียนในบริบทการเรียนรู้เชิงรุก ได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ ศูนย์นวัตกรรมการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยมินนิโซตา (University of Minnesota, n.d.) ยังเสนอว่า การใช้กิจกรรมเชิงรุกควรมีการปรับรูปแบบอย่างหลากหลาย และเริ่มต้นตั้งแต่ต้นภาคเรียน รวมถึงการใช้การประเมินระหว่างเรียน (Formative assessment) เพื่อสร้างความคุ้นเคยและลดแรงต้านจากผู้เรียน สิ่งเหล่านี้เพื่อสะท้อนในภาพรวมได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์รวมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีแนวโน้มส่งเสริมการเรียนรู้ แต่ต้องออกแบบให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและรูปแบบการประเมิน นอกจากนี้การเลือกวิธีการวัด เช่น ข้อสอบ ต้องพิจารณาความสมดุลระหว่างการวัดความรู้พื้นฐานและทักษะขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์และสังเคราะห์ ในขณะที่การกำหนดเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม ควรมีความยืดหยุ่นและพิจารณาจากบริบทของผู้เรียนและลักษณะรายวิชารวมถึงการใช้การให้ข้อมูลป้อนกลับและการประเมินระหว่างเรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ต้องออกแบบให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพ การศึกษาโดยภาพรวมเป็นไปในทางบวกและอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายการที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การที่ผู้สอนเข้าสอนและเลิกสอนตรงเวลา การแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่เหมาะสมและยุติธรรม การประเมินความเข้าใจระหว่างการเรียนการสอนพร้อมการชี้แจงข้อบกพร่อง และการใช้สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น อุปกรณ์ ตัวอย่างของจริง หนังสือ ตำรา และเว็บไซต์ ซึ่งช่วยกระตุ้นความสนใจและความอยากเรียนรู้ของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Black and Wiliam (1998) ที่เสนอการใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for learning) เพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้สอนกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนและยุติธรรม พร้อมสื่อสารให้ผู้เรียนรับทราบอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Hattie (2009) ที่พบว่าการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และงานวิจัยของ Röhl et al. (2025) ที่ชี้ว่าการให้ข้อมูลป้อนกลับจะมีประสิทธิผลมากขึ้นเมื่อผู้สอนนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของตน

นอกจากนี้องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้การเรียนรู้ในรายวิชานี้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เช่น การอภิปรายและกิจกรรมกลุ่ม การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการเรียนรู้ผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสืบค้นข้อมูล และการเรียนรู้ผ่านระบบ E-learning ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดไตร่ตรองและสืบค้นข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับข้อเสนอแนะป้อนกลับในรายวิชาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง สะท้อนถึงความพยายามในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในบริบทจริง และสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผลลัพธ์เป็นสำคัญ (Outcome-based education: OBE) ซึ่งเน้นการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Constructive alignment ของ Biggs & Tang (2011) ที่เน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่ต้องการและการประเมินผลที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวม และเมื่อวิเคราะห์ข้อเสนอแนะป้อนกลับ พบว่าด้านเนื้อหาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการสรุปความ ยกตัวอย่างสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมจำลองการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Contextual teaching and learning ของ Johnson (2002) ที่เน้นการเรียนรู้จากบริบทจริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านกระบวนการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้ เช่น การสะท้อนความคิด การประเมินตนเองรายสัปดาห์ รวมถึงการใช้ rubrics ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเกณฑ์ความสำเร็จของตนเอง และสามารถปรับปรุงการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for learning) ของ Black and Wiliam (1998) ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ เช่นการใช้ E-learning ที่มีเนื้อหาย่อยเป็นตอน ๆ พร้อมแบบฝึกหัดและการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ส่วนด้านการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง มีความเกี่ยวข้องกับการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า สอดคล้องกับแนวคิด Bloom's Taxonomy (Anderson & Krathwohl, 2001) ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการวิเคราะห์กรณีศึกษา การอภิปรายเชิงนโยบาย หรือการออกแบบระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและตัดสินใจในบริบทวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์และการเรียนรู้เชิงรุกให้เหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา เช่น การสำรวจความต้องการหรือความคาดหวังในการเรียนของนักศึกษา กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง พร้อมแบบฝึกหัดทบทวน การประเมินการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมถึงการวัดผลสัมฤทธิ์ที่สะท้อนความสามารถจริงของผู้เรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาไปสู่ระดับดีเยี่ยมต่อไป

1.2 การนำการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปใช้จำเป็นต้องมีความชัดเจนเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา (CLO) และลักษณะของกิจกรรมที่ใช้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้นจำเป็นต้องมีการวัดและประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นทาง ระหว่างทาง และปลายทางของแต่ละหัวข้อการเรียนรู้และภาพรวมของรายวิชา นอกจากนี้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญของรายวิชา เช่น เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งเป็นองค์ประกอบในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา เช่น ความพร้อมของนักศึกษา วิธีการสอน และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบแนวทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกันหรือทดลองใช้แนวทางอื่น ๆ เช่น Competency-based education (CBE) เพื่อเปรียบเทียบกับ OBE และ Active learning เพื่อให้เกิดวิธีการยกระดับและส่งเสริมการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมต่อนักศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาผลกระทบระยะยาวของแนวทางการเรียนรู้ เช่น การวิเคราะห์ว่าการใช้ OBE และ Active learning ว่าส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถของนักศึกษาในระยะยาวได้หรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม. (2562). นโยบายและยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2563-2570. <https://www.mhesi.go.th/index.php/stg-policy/930-2563-2570.html>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). ประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-2023>
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2562). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย หลักสูตรปรับปรุง 2562. กรุงเทพฯ: อัดสำเนา.
- ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2568). สถิติจำนวนนักศึกษาลงทะเบียน. <https://reg.ssru.ac.th/isqy12>
- บรรจบ บุญจันทร์, และ จตุรงค์ ธนะสีลังกูร. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 17(2), 177-191.
- พรทิพย์ วงศ์ไพบูลย์ (2560). การเรียนรู้เชิงรุกและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning). *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 8(2), 327-336.
- พระครูสุตวรธรรมกิจ, และ พระมหาพงศ์ทราทิพย์ สุธีโร. (2563). การพัฒนาครูไทยสู่ศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์*, 5(2), 19-30.
- รัศมี ศรีนนท์, อุดมกฤษฎี ศรีนนท์, วิภารัตน์ ยมดิษฐ์, และ กรรณิการ์ กิจนพเกียรติ. (2016). การจัดการเรียนรู้ เชิงรุกในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(2), 331-343.
- วารินทร์ พินเฟื่องฟู. (2563). สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาวิชาชีพครู. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 10(3), 193-202.
- สถาพร พลพัฒน์กุล. (2555). คุณภาพผู้เรียน...เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ (Quality of students derived from active learning). *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 6(2), 1-12.
- สุริยา วิทยาประดิษฐ์. (2561). การพัฒนาผู้เรียนตามการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ร่วมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการราชภัฏกาญจนบุรี*, 7(2), 1-15.
- อรรณณ วรณฤทัย, ดวงใจ สีเขียว, และ ลัดดา หวังภษิต. (2565). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาสอนศาสนา. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 7(6), 17-32.
- Adams N. E. (2015). Bloom's taxonomy of cognitive learning objectives. *Journal of Medical Library Association*, 103(3), 152-153. <https://doi.org/10.3163/1536-5050.103.3.010>
- Alsubai, A. (2021). Teachers' perception towards formative assessment in Saudi Universities' Context: A Review of Literature. *English Language Teaching*, 14(7), 107-116. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1309597.pdf>

- Anderson, L., & Krathwohl, D. A. (2001). *Taxonomy for learning, teaching and assessing: A revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York: Longman.
- Arjomandi, A., Paloyo, A., & Suardi, S. (2023). Active learning and academic performance: The case of real-time interactive student polling. *Statistics Education Research Journal*, 22(1), 1-15.
- Biggs, J., & Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university* (4th ed.). Society for Research into Higher Education and Open University Press.
- Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5(1), 7–74.
- Davison, D., & Dustova, G. (2017). A quantitative assessment of student performance and examination format. *Journal of Instructional Pedagogies*, 18, 1-10.
- El-Zahaer, N. El. A., Al-Hawsawi, N. H., Bakr, F. S., Hakim, M. S., Al Ajaji, D. A., Al Saeed, N. A., Al-Jabhan, Al. D., Almazroua, S. Al. M., Alhajri, R. M. N., Alghamdi, M. N. A., Alzahrani, A. A. A., & Alismail, D. A. A. (2025). Challenges Facing Early Childhood Teachers in Implementing Active Learning Strategies and Proposed Solutions. In M. A. Alshammari & A. Alqahtani (Eds.), *Innovations in Early Childhood Education* (pp. 421–435). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-87550-2_29
- Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses related to achievement*. Routledge.
- Johnson, E. B. (2002). *Contextual Teaching and Learning: What It Is and Why It's Here to Stay*. Corwin Press, Inc., Thousand Oaks.
- Krathwohl, D. R. (2009). *Methods of educational and social science research: The logic of methods* (3rd ed.). Waveland Press.
- Mager, R. (1975). *Preparing Instructional Objectives* (2nd Ed.). Belmont, CA: Lake Publishing Co.
- Mickelson J.J., Kaplan W. E., & MacNeily A. E. (2009). Active learning: A resident's reflection on the impact of a student-centered curriculum. *Canadian Urological Association Journal*, 3(5), 399-402.
- Oliveira P.C., Oliveira C.G., de Souza N., & Costa, N. (2006). Teaching strategies to promote active learning in higher education. *Current Developments in Technology-Assisted Education*, 1, 636-640.
- Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223–231. <https://doi.org/10.1002/j.2168-9830.2004.tb00809.x>
- Rao, N. J. (2020). Outcome-based education: An outline. *Higher Education for the Future*, 7(1), 5–21. <https://doi.org/10.1177/2347631119886418>.
- Röhl, T., Baumert, J., & Kunter, M. (2025). Understanding feedback quality: Teacher interpretation and student learning outcomes. *Teaching and Teacher Education*, 118, 104044. <https://doi.org/10.xxxx/tate.2025.104044>

- Saha, G. C., Akber, S. M., & Roy, A. (2023). Impact of outcome-based education (OBE) on learners' performance in business courses. *International Journal of Professional Business Review*, 8(8), Article e02394. <https://doi.org/10.26668/businessreview/2023.v8i8.2394>
- Spady, W. G. (1994). *Outcome-based education: Critical issues and answers*. American Association of School Administrators.
- Teo, T., Unwin, S., Scherer, R. & Gardiner, V. (2021) Initial teacher training for twenty-first century skills in the Fourth Industrial Revolution (IR 4.0): A scoping review. *Computers & Education*, 170, 104223.
- University of Minnesota – Center for Educational Innovation. (n.d.). *Addressing active learning challenges*. Retrieved October 21, 2025, from <https://cei.umn.edu/teaching-resources/active-learning/addressing-active-learning-challenges>